

Nyhedsbrev om vandløbsrestaurering

Dansk Center for Vandløbsrestaurering (DCVR)

Fra redaktionen

Hjemmeside

Fra januar 1999 har det været muligt at finde nyhedsbrevet og andre informationer fra Det Danske Center for Vandløbsrestaurering på Internettet.

Centrets hjemmeside ligger p.t. på DMUs Afdeling for Vandløbsøkologisk hjemmeside på adressen: www.dmu.dk/StreamsAndRiparianAreas/index_dk.htm

Det Europæiske Center for Vandløbsrestaurering har ligeledes en hjemmeside, hvor man kan finde internationale informationer om vandløbsrestaurering. ECRRs hjemmeside findes på adressen: www.ECRR.org

Nyhedsbrevet på Internettet

For at holde udgifterne til at udgive nyhedsbrevet nede, er det hensigten, at modtagerne i fremtiden så vidt muligt selv skal hente og udskrive nyhedsbrevet fra hjemmesiden.

Hvis man ikke har mulighed for at hente nyhedsbrevet på Internettet, vil det dog fortsat være muligt at få tilsendt en papirkopi.

Vi beder modtagerne om at udfylde og tilbagesende skemaet på sidste side i dette nyhedsbrev og tilkendegive:

- om man fortsat ønsker en papirkopi fremsendt;
- om man selv vil downloade nyhedsbrevet, men ønsker at blive orienteret pr. e-mail, når et nyt nyhedsbrev udgives;
- om man ønsker at blive orienteret pr. e-mail, når et nyt nyhedsbrev fra ECRR udgives (engelsk);
- om man selv vil holde øje med hjemmesiden og derfor hverken ønsker tilsendt en papirkopi eller at blive orienteret, når der udgives et nyt nyhedsbrev.

Dansk Center for Vandløbsrestaurering (DCVR)

I oktober afholdt det Danske Center for Vandløbsrestaurering og Danmarks Miljøundersøgelser Afdeling for Vandløbsøkologi et seminar om restaurering og vedligeholdelse af vandløb i Silkeborg.

Seminaret var velbesøgt med 87 deltagere fra kommuner, amter, stat og private firmaer.

Programmet strakte sig over to dage og indeholdt indlæg om såvel restaurering som vedligeholdelse af vandløb.

Efter seminaret har Danmarks Miljøundersøgelser og centret samlet indlæggene i en proceedingsrapport, der medsendes dette nyhedsbrev.

Proceedingsrapporten vil desuden kunne findes på Afdeling for Vandløbsøkologisk hjemmeside.

Projekter

Naturgenopretning af Tim Å

Ringkjøbing amt har gennem de senere år været i gang med et større naturgenopretningsprojekt for Tim Å, et projekt der både omfatter genslyngning af vandløbet, fiskepassage og okkerrensning.

Rensningen af det ekstremt sure afløbsvand fra det nedlagte brunkulsleje ved Spåbæk i toppen af Tim Å-systemet, sker med et kalkfældningsanlæg. Ved starten i efteråret 1995 var anlægget det første af sin art i Danmark.

Renseeffekten er på næsten 100 %, og flere hundrede kg jern pr. døgn tilbageholdes. Der er imidlertid andre okkerkilder nedstrøms anlægget, så selvom anlægget har givet en meget markant forbedring, er vandkvaliteten i Tim Å stadig ikke helt tilfreds-

stillende. Der arbejdes i øjeblikket på at begrænse okkerudledningen fra de øvrige kilder.

Tim Å blev reguleret omkring 1960. Anden del af genopretningsprojektet for åen har derfor været at genskabe tidligere tiders varierede fysiske forhold i vandløbet nedstrøms Spåbæk-anlægget. Arbejdet med at genslyngne en 4 km lang strækning blev startet i efteråret 1995. I efteråret 1997 videreføres dette arbejde på en ca. 3 km lang strækning, hvor det gamle forløb i vid udstrækning genskabes.

Endelig blev der i begyndelsen af 1996 bygget to strygumløb ved Tim Vandmølle Dambrug og Nr. Esp Dambrug, der begge ligger nedstrøms den restaurerede vandløbsstrækning. De to dam-

brugsoptømninger har tidligere været totale spærringer for alle fisk og smådyr bortset fra ål. Der er imidlertid nu for første gang i over 50 år konstateret fisk ovenfor det øverste dambrug Nr. Esp.

I alt er der siden 1995 anvendt omtrent 4 millioner kr. på at genskabe tilfredsstillende natur- og miljømæssige forhold i Tim Å-systemet. Åen var et af Vestjyllands bedste ørredvandløb indtil omkring 1940'erne, hvor brunkulsbrydningen i Spåbæklejet for alvor accelererede. Om den tidligere tilstand kan genskabes i fuldt omfang, er ikke sikkert; men der er skabt baggrund for en markant fremgang i vandløbskvaliteten, og udviklingen i den generelle miljøtilstand i åen vil i de nærmeste år blive fulgt nøje.

Arbejdsgruppe vedrørende okkerrensingsanlæg og okkerbegrænsning

Af Ole Ottosen, Sønderjyllands Amt

Siden 1994 er der gennemført en række forskellige tiltag med henblik på at reducere okkerforureningen af okkerbelastede vandløb. Okkerproblemerne er især knyttet til vandløb i den vestlige del af Jylland. De gennemførte tiltag omfatter blandt andre etablering af okkerrensningssøer, hvori der sker en aflejring okker, og/eller en hævnning af vandspejlet, således at iltning af jernforbindelser i jorden, og dermed dannelsen af okker, begrænses. Et hævet vandspejl kan opnås igennem restaurering af vand-

løbene og/eller ved at ændre vedligeholdelsen.

Der er de seneste år etableret over 50 okkerrensningssøer og hævet vandstand i okkerpotentielle arealer langs omkring 100 kilometer gensnoede vandløb.

Med henblik på at få sikret en rimelig erfaringsopsamling, at sikre en ensartet dataindsamling og databearbejdning og at få formidlet resultaterne af de gennemførte okkerprojekter, er der nedsat en arbejdsgruppe. Arbejdsgruppen består af repræsentanter fra amter og kommu-

ner, der de seneste år har gennemført okkerprojekter. I øjeblikket er Herning Kommune, Holstebro Kommune, Ribe Amt, Ringkjøbing Amt og Sønderjyllands Amt repræsenteret i arbejdsgruppen, mens Skov- og Naturstyrelsen deltager efter behov. Arbejdsgruppen forventes fremover at afholde 1-2 årlige møder.

Eventuelle spørgsmål eller forslag vedrørende arbejdsgruppen kan rettes til Ole Ottosen, Sønderjyllands Amt.

Publikationer

Nye publikationer

Hansen, H.O. (Red.) (1999):

Proceedings fra seminar om restaurering og vedligeholdelse af vandløb 12.-13. oktober 1999. - Danmarks Miljøundersøgelser. 54 s -Arbejdsrapport fra DMU nr. 114

Yderligere oplysninger findes andetsteds i dette nyhedsbrev. Rapporten medsendes nyhedsbrevet.

Skov- og Naturstyrelsen (1999):

Skjern Å Naturprojektet. – Skov- og Naturstyrelsen. 32 pp. Pris: 20 kr. i Miljøbutikken (e-mail: butik@mem.dk).

Hæftet fortæller om naturprojektet og giver svar på, hvorfor de store ændringer i ådalen er sket, og hvordan naturen vil udvikle sig i fremtiden.

Skov- og Naturstyrelsen (1999):

Skjern Å Naturprojekt. – Faktuel nr. 24 fra Miljø- og Energiministeriet. Gratis fra Miljøbutikken (e-mail: butik@mem.dk).

Fortæller kort om projektets formål, baggrund, projektområde, det nye vandløb, anlægsarbejdet, konsekvenser, samt dyre- og planteliv.

Stoltza, M., Laursen, K. & Pedersen, J.C. (Red.) (1998):

Hvordan står det til med naturen? – TEMA-rapport fra DMU nr. 22. Pris: 100 kr. fra Miljøbutikken (e-mail: butik@mem.dk).

Rapporten præsenterer i hovedtræk resultaterne af de sidste ti års overvågning af naturen.

Nygaard, B. et al. (1999): Naturkvalitet – kriterier og metodeudvikling. - Danmarks Miljøundersøgelser, Faglig rapport nr. 285. 118 s. Pris: 130 kr. fra Miljøbutikken (e-mail: butik@mem.dk).

Rapporten beskriver begrebet naturkvalitet og præsenterer en række operationelle metoder til vurdering af naturkvalitet i det ferske, marine og terrestriske miljø.

Skov- og Naturstyrelsen (1999):

Naturforvaltning gennem 10 år / 1989-1998. - Miljø- og Energiministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, 1999. 179 sider. Pris: 180 kr. fra Miljøbutikken (e-mail: butik@mem.dk).

Rapporten giver en oversigt over, hvad vi har fået ud af de første ti år – og 1400 millioner kroner - med loven om Naturbeskyttelse.

Sode, A. (Red.) (1999): Odense Å – et vandløb under stadig forandring. – Fyns Amt, Natur- og Vandmiljøafdelingen. 147 s. Pris: 125 kr. Fyns Amt, tlf. 65 56 18 13.

Rapporten er et led i Fyns Amts arbejde med iværksættelse af 'Odense Å – år 2000-planen', der går ud på at gøre åen til et ørredfiskevand i topklasse. Rapporten er en sammenfatning af den eksisterende viden om forholdene i og omkring åen.

Kommende publikationer

Bedre vandløb – en praktisk håndbog

Sønderjyllands og Vejle Amter er ved at lægge sidste hånd på en ny håndbog om forbedringer af de fysiske forhold i mindre vandløb. Med fotos, tegninger og tekst vises hvordan man med små midler kan forbedre de fysiske forhold i mindre vandløb.

Håndbogen henvender sig til kommunale å-mænd, entreprenører, lystfiskerforeninger og andre, der kunne tænkes at bidrage til at forbedre forholdene i vandløbene.

I bogen er der f.eks. praktiske anvisninger på etablering af kreaturvandingssteder, anlæg af sandfang, omlægning af styrt til stryg og udlægning af gydegrus.

Håndbogen, der forventes færdig i begyndelsen af år 2000, sendes i første omgang ud til alle kommunerne i de to amter.

Udover den praktiske håndbog bliver der lavet en administrativ vejledning, hvor der kan hentes lovmæssige, administrative og økonomiske oplysninger vedrø-

rende gennemførelse af mindre restaureringsprojekter i vandløb.

Uddrag fra både den praktiske håndbog og den administrative vejledning vil inden foråret kunne findes på Vejle Amts hjemmeside: www.vejleamt.dk

For yderligere oplysninger er du velkommen til at kontakte Sten Bøgild Frandsen, Ferskvandsafdelingen, Vejle Amt på tlf.: 75 83 53 33 eller e-post: sbf@vejleamt.dk

Det er nu muligt at læse og udskrive nyhedsbrevet fra det Danske Center for Vandløbsrestaurering på hjemmesiden: www.dmu.dk/StreamsAndRiparianAreas/index_dk.htm

For at holde udgifterne til at udgive nyhedsbrevet nede er det hensigten, at modtagerne af nyhedsbrevet i fremtiden så vidt muligt selv skal downloade nyhedsbrevet fra hjemmesiden.

Hvis man ikke har mulighed for at hente nyhedsbrevet fra Internettet, vil det dog fortsat være muligt at få tilsendt en papirkopi.

Vi beder modtagerne om at udfylde nedenstående skema og tilkendegive:

- om man fortsat ønsker en papirkopi fremsendt;
- om man selv vil downloade nyhedsbrevet, men ønsker at blive orienteret pr. e-mail, når et nyt nyhedsbrev udgives;
- om man ønsker at blive orienteret pr. e-mail, når et nyt nyhedsbrev fra ECRR udgives (engelsk);
- om man selv vil holde øje med hjemmesiden, og derfor hverken ønsker tilsendt en papirkopi eller at blive orienteret når der udgives et nyt nyhedsbrev.

Returner venligst skemaet snarest muligt per e-mail, post eller fax til:

Danmarks Miljøundersøgelser
Vejløvej 25
P.O.Box 314
8600 Silkeborg
Fax: 89 20 14 14
E-mail: ECRR@dmu.dk

-
- Jeg ønsker fortsat at modtage en papirkopi af nyhedsbrevet.
 - Jeg vil selv udskrive nyhedsbrevet, men vil gerne orienteres per e-mail, når et nyt nyhedsbrev udgives;
 - Jeg ønsker at blive orienteret pr. e-mail, når et nyt nyhedsbrev fra ECRR udgives (engelsk)
 - Jeg vil selv holde øje med hjemmesiden, og ønsker derfor hverken tilsendt en papirkopi eller at blive orienteret, når der udgives et nyt nyhedsbrev.
 - Sæt kryds her, hvis du ikke ønsker navn osv. offentliggjort på centrets medlemsliste på hjemmesiden.

Fornavn(e): _____

Efternavn: _____

Organisation: _____

Adresse: _____

Postnummer og by: _____

E-mail: _____ @ _____

Telefon: _____

Fax: _____

Hjemmeside: www. _____